
Quæ nocent, docent.

CAPVT XXIV.

HAtenus his operationibus, quæ omnes acidis & falsis perficiuntur, nullibi apparuit alterius destructio, sed eamus ad Rapsodiam Reformatoris, quam superbo titulo *Mantissam Hermeticam a* vocat, vt eius proprijs scriptis erudiamini, vbi se se offert,

a Quid Hermes de his nugjs senserit Reformator ignorat.

b *Mantis.*
fol. 801.

Mercurij sublimati corrosiui vera preparatio. b

Vinum vendibile (ait poëta) Hederâ non indiget; quare huic titulo addat, *vera preparatio*, non video! Suspikor ne Reformator, more consueto, hac vanâ promissione nobis dolose imponat, eamus illi obuiam.

Mercurius, inquit, rectè sublimatur, cum sale & vitriolo (mirum quod non timeat, acidi vi-

Hippocrates Chymicus. 201

trioli destructionem à sale) sed quia sic ab alijs scriptum inuenit, saltem addit; *Vitriolum cautè calcinari debere, ne priuetur acido spiritu.* Sibi videtur hinc aliquid magni momenti admonere. Vt etiam: *quòd sublimatio Mercurij bis terne reiteretur nouis speciebus sale scilicet & vitriolo:* Sed ad quid, hæc repetita sublimatio cum nouis speciebus? Mercurius enim semel saturatus, acidis spiritibus, ad quid reiteratur labor? præcipuè si verum est, vt est verissimum in natura, quod *omnia reguntur certis numeris ponderibus & mensuris iuxta illud poetæ.*

*Est modus in rebus, sunt certi
denique fines,*

Quos ultra citraque, nequit consistere rectum

Sic etiam mercurij natura, acidis spiritibus semel saturata, absorpsit & combibit, quantum perfert, & quantum indiget à prima sublimatione: & licet cen-

ties deinde sublimetur, aut per se, aut nouis speciebus, semper manet idem sublimatus mercurius: adeoque reiterare laborem, est tempus & species inutiliter perdere. Hoc est quod ait Sapiens in prouerbijs: *a Abominabile apud Deum pondus & pondus, mensura & mensura.*

*a Cap. 20.
vers. 10.*

Scio à multis expeti modum sublimandi mercurium, propter metum, quod is qui venditur hinc inde, admistum habeat Arsenicum; quod tamen, vt periculosa merx, mercurio in eius sublimatione addi nequit, propter subtile venenum, quod sublimando spirat, ac operadores suffocat: venenum esse subtile, ostendam proprio periculo.

Arsenicum.

Olim cum Arsenicum (Iohannis Agricolaë suasu) toties sublimare tentarem, vt tandem fixum in fundo vasis permanere deberet; (non enim tunc temporis, ob sciendi desiderium, neque fumos, neque vapores, aut quic-

Hippocrates Chymicus. 203

quam periculi timui) post multas sublimationes, cum vas aperuissem, inspiravi auram palato tam suavem, dulcem ac gratam, quam cum admiratione nunquam antea similem expertus fueram; sed post semihorulam stomachum dolentem & contractum sensi, cum omnium membrorum convulsione, respiravi difficulter, sanguinem minxi cum indicibili ardore; subito post, colico dolore correptus, totusque contractus evasi, per sesquihoræ spatium: Lacte & oleo restitutus, mediocriter me habui: febris tamen lenta, heticæ similis, per integram hyemem permansit, quam extinxi vulnerariarum herbarum decoctis, & esu cimmarum brassicæ, aquâ bulliente tabefactorum, Auranciorum succo, oleo & modico sale conditis. Imò natura sic appetebat hunc cibum, ut vix horam cœnæ expectare possem, hisque remedijs perfectè convalui.

*Geber de
Argento c.
18. & Ba-
si. ius de
propriet. 7.
metall. de
Ioue.
Stannum
dat argen-
tum.*

Sed nullâ ratione habitâ periculi, sunt qui stannum purum in puluerem exurunt, quod nullâ vulgari arte in stannum reduci potest, sicut reliqua metalla; cum arsenico tamen fit scoria, cuius pars singulari artificio in purum argentum transit. Hanc separationis artem sciuit & exercuit Sigismundus VVan, Ciues VVondiedlensis in Voitlandia, cum ingenti emolumento, ita vt Anno 1464. ibidem Hospitale splendidissimum ædificaverit institueritque, vt narrat Gasparus Bruschius; quod & hodiè cum epitaphio dicti ciuis conspicitur.

Quod autem ex stanno cum arsenico fiat argentum, id confirmat Clavius in Apologia contra Erastum, qui videatur. Et hæc de arsenico curiosis exposuisse fat est.

Nunc ad Mercurium, vnde digressus, redeo, qui sublimatur hac proportione.

Mercurij seu Argenti viui li-
bras

*22. volum.
theatri
Chymici.
fol. 79.*

Hippocrates Chymicus. 205

bras 280. tantum pendet sarcina vnica, sicut in ouinis pellibus ex Hidria aduehuntur. Mercurij sublimati lib. 20. salis communis, salis petrae an. lib. 200. capitis mortui reseruati lib. 50. vitrioli rubificati lib. 400. omnia separatim debent in puluerem reduci, sub lapide molari, qui calcat.

Mixtio fit hoc modo.

Mercurius viuus & sublimatus, portioque salis communis & salis petrae, prius debent commisceri, & quantumuis salia sint arida facta, ab hac mixtura tamen madescunt: sic Mercurius, miscendo cum dictis speciebus moritur; tunc adde reliquam partem salium, perge miscere ligone ferreo, donec Mercurius nullibi viuus appareat. Haec mixtura est humidissima, cui si addere velles vitriolum rubificatum, quod est valde aridum, absument humidum in momento, & simul saxi duritiem induunt. Oportet itaque loco dicti vitrioli,

Mercurij sublimatio subgarta.

addere caput mortuum, aut referuatum de prima sublimatione, aut de aqua forti, perinde est; sic modice siccatur mixtura, quam nunc debetis per cribrum agitare; *Cribratum puluerem postea*, commode miscere potes cum vitriolo rubificato. Iam habes mixturam, quacum impleto 16. vasa vitrea magna (quarta pars sit vacua) quæ locentur in capitellos, & sublimabis Mercurium ex cineribus (minimè verò aperto igne, vt nugatur Reformator) in quatuor furnellis, quorum quilibet contineat quatuor vasa; vasibus appone alembica, negligenter saltem, cum suis receptaculis. Ignis per 24. horas sit lentus, in illo tempore salia dissolvunt Mercurium, spiratque in illa actione odorem aquæ fortis, qui pulmone nocet, imò inspirantem ferè suffocat, sicut Criptæ odor Puteolis, prope Neapolim, canem. Post 24. horas odor perijt, & tunc sublimari incipit Mercurius (aquam

Hippocrates Chymicus. 207

fortem collige, quæ fortificatur alijs speciebus, inseruitque præcipitationi Mercurij) cum illo calore perseuera, donec Mercurium in forma placentæ, à suo capite mortuo separatum in summo videas, quod fit plerumque quinto die si bene operatus fueris.

Frigefactis rebus, propter graue pondus sublimati, sponte crepant vasa vitrea (fragmenta separatim collige, habent enim aliquid sublimati, quod abraide, quocum alia vice Mercurius currens mortificari debet) caue cinerem, ne per rimas decidat supra placentas, quas curiosè ambabus manibusprehendunt, ac seponunt; panes vocant, quorum quilibet pendeat circiter 25. libras plus minusue, iuxta capacitatem vasis, quod plus vel minus de mixtura capiebat, ita ut ex 280. pondo Mercurij viui & 20. sublimati, colligas sublimati ter centum, & octoginta. Creuit itaque in pondere Mercurius

*Error Re-
formatoris.*

viuus 30. libris, non quidem ex acido vitrioli rubificati, vt existimat Reformator, quod ob id *cautè calcinandum* docet: sed solo sale communi, quod sic probo.

Mercurius sublimatus dulcis rubri coloris

Sublimetur idem Mercurius, eadem proportione nitri & vitrioli rubificati, absque sale communi, tunc ascendit Mercurius rubeus, nihilque ponderis, neque corrosiui acquisiuit.

Mercurius precipitatus communis.

Sic quoque si idem Mercurius precipitatur aquâ forti ex nitro & vitriolo, tunc splendens rubescit, nihilque acquirit ponderis. Causa est quod nitrum sulphureum eleuat sulphur vitrioli, quæ coniunctim agunt saltem in suum simile, id est in sulphur externum Mercurij adeoque nihil potest crescere, neque corrosiuam vim induere.

